

DRAGOLJUB JEKNIĆ

ključevi reči

otvoriće i tebe i mene i tvoj sladak san i moj gorak život i majčino mleko u nama i to smrknuto i to nebo u nama

otvoriće sve što je u nama od bola zatvoreno sve naše misli i nade sve rupe naše glave

otvoriće i reči koliko smo protiv sebe radili koliko smo svoju glavu kleli koliko smo mrtvi u sebi

otvoriće mrisne naše jade naše bedeme našeg stida ovi šuplji ovi nevidljivi i nesnosni i zmijski i ovi najcrnji i ovi ključevi reči

materijal reči

od čega su od čega su reči od čega su reči tako oštre te mi seknu te mi dušu seknu dok se dušom vučem po rečima

od čega su od čega su reči tako zvučne reči te mi glava te mi jezik kad govorim ječi

od čega su tako slatkog reči te me mame te me slepog mame od čega su tako gorkog reči te me truju te me tužnog truju

školoavanje reči

velike reči školuju male reči u našim glavama u našim ponorima uče ih da laju da odjekuju da nam po mozgu šiljato kruže

naše čelo je školska tabla reči po njoj reči pišu svoje snove po njoj reči crtaju nesreće sveta

u našoj krvi reči uče ljubav tu muške reči ženskim rečima skidaju gaćice grizu pupak i dižu noge

otimačina reči

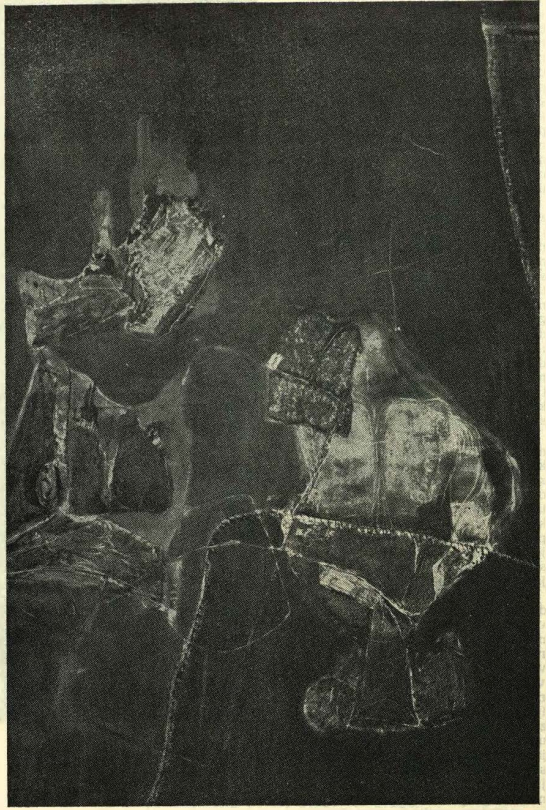
sve ste mi otele reči i osmeħ s usana i sunce s neba i zube iz vilica i put ispod nogu i munju iz oblaka

sve ste mi otele reči vrtinu čela dubinu srca na dno sam sebe pao prazan reči

poslednja jabuka bio vam mozak moj poslednja vedrina bio vam svod moj

pesma reči

pod ovim naslovom pod ovom stenom stenom stenom pod ovom prljavom stenom pod ovom stenom koja nikoga nema ni sunca ni meseca pod ovom stenom u oblacima nestvarnom nasilničkom pod ovom stenom bez imena bez budućnosti pod ovom stenom koja ništa ne znači duboko duboko mudro i utešno stvarno najstvarnije bez svedoka kao da se igramo pod ovom večnom stenom gde korenje peva praznina zeva gde ništa ne živi kao zlatnik kao trulu paru sahranismo živa pesnika sahranismo poljubismo

ZORAN PAVLOVIĆ

Orpheus 1963

VLADIMIR STOJŠIN

dva mala gvozdena psa

Kad bi čitav jedan hotel imao taj vonj. Glupe asocijacije. Kakve sad žene, kakav hotel?...

Danijela je pričala da je njena majka bila nastavnica muzike, da je za vreme rata bomba raznela njihov crni klavir i, čak, jednu maminu učenicu koja je sedela pored klavira, jer nikada nisu bežali u podrum za vreme bombardovanja. Možda je bila izmišljotina, to sa klavirom.

Danijelina majka je bila jedna stara beogradska gospođa, koja je žovijalnim pokretima ruku i prstiju pratila to što je pričala o muzici, o S. B. Cvijanoviću, knjizaru pored koga su pre rata stanovali. Možda je bila izmišljotina i to sa S. B. Cvijanovićem. Nikada ne znam kada Danijela govori istinu.

Njena majka sada živi u Apatinu, ponekad dolazi u Beograd, piše da je tamo našla nekog prijatelja iz gimnazije, žene uvek pronadu nekog prijatelja iz gimnazije... možda tom svom prijatelju uveče priča o Danijeli, o onoj učenici pored njihovog klavira. Sigurno priča isto onako podižući ruku i mičući prstima.

Kada je dolazila kod Danijele čuli smo je još sa stepeništa. Ulazila je u sobu, prilazila velikoj kožnoj fotelji ispred zida, spuštala svoje mlohavo telo u nju, odahnula i tek se posle toga pozdravljala sa Danijelom. Uvek se pretvarala da me ne poznaje, da me prvi put vidi. Danijela nas je ponovo upoznavala, njena majka se izvinjavala što me je zaboravila, govorila je da je to zato što je stara ali sam je znao da me ona nije volela. Možda je to govorila Danijeli kada su ostajale same. Možda joj je rekla da me namerom ne primećuje. Nisam nikada pitao Danijelu, uvek to zaboravam.

(Baš je dosadna njena matora. Idem na pristanište. Trebalo bi otvoriti prozor. Pisati knjige. O Danijeli. O advokatu Petroviću. Mogao bih napisati knjigu o tome kako Danijela ima mnogo vremena. Niko ne ume da dangubi kao Danijela. Šta hoće njena majka? Taj miris koji se uvukao u zidove... Gospodo, Danijela je previše vremena izgubila sa svojim ljubavnicima od kojih su neki umrli po bioskopskim stolicama).

Ni ja nisam voleo Danijelinu majku, ne zbog mirisa njene kože, ne znam zbog čega, možda i zbog tog mirisa. Nisam voleo što je uvek nosila sasvim kratke sukne tako da su se videli tamne pruge između njenih kolena, krajčak kombinizona, koža iznad njenih čarapa. Mislio sam, ova je žena mnogo doprinela da Danijela postane kurva, ova učiteljica klavira.

Kada bi to bila slika, platno nekog slikara, on bi je morao namalati žutom bojom. Tu kožnu fotelju i tu ženu u njoj.

Danijelina majka je pričala o večerima koje je pre rata provodila u „Dardanellima“, sa nekim muzičarima, o koncertima, o danima koji više nisu postojali. Hteo sam ponekad da je pitam da li je poznavala antikvara ali je nisam ništa pitao, samo sam se vrteo na stolicu i mislio da li to primećuje Danijela i njena majka. Danijela je kurala kafu, pričala majci o njihovim starijim porodičnim prijateljima, izvesnim osobama koje ja nisam poznavao i za koje nisam znao da se Danijela vida sa njima.

Danijelina majka bi se najposle okretala meni ali ne tako kao da želi da priča sa mnom već kao da se malo iznenaduje što je još neko tu u sobi, kao da ja tu ranije nisam ni postojao.

Danijela nije primetila da joj nedostaju ona išarana istorija, lanci, pribor za noćke. Priznajem da mi je to smetalo. Ona je ravnodušna, lenja, rasejana. Kako mogu da volim takvu ženu?

Danijela, ukrao sam jednu raskupusanu istoriju sa tvog stola. Vratiti ti je. Ne želim da zadržim knjige po kojima je onaj tvoj antikvar šarao gluposti, zakazivao ti sastanke.

Ti si čudan stvor, Danijela. Ne razumem kako si mogla da gubiš vreme s tim antikvarom. To je ista onakva besmislica kao vaš crni klavir koji je raznela bomba i ona učenica koja je isto tako stradala (Tvoja majka uveče priča o tome svojim prijateljima iz gimnazije, lagano miče prstima, u nekoj kafani, u nekom krevetu, u Apatinu).

Mogao sam uzeti nešto drugo iz tvoje sobe. Ne mogu da kažem zašto mi je bio potreban baš taj lanci. Mogao sam uzeti nekoliko tvojih ukosnica, flašicu sa mirisom. Mogao sam uzeti neku drugu knjigu. Ali ja sam uzeo ona dva mala gvozdena psa i time su neke stvari zavrele.

Danijela, ti postojiš u tim besmislicama koje sam ja doneo u svoju sobu, sakrio ispod krpa u ormanu. Jesam li ja ličio na lopova dok sam uzimao tvoje stvari? Možda samo u onom času dok sam izlazio iz tvoje sobe, lagano zatvarao vrata, silazio stepeništem.

Bio sam sa Danijelom na pristaništu. Verujem da ne postoji prljavije mesto od beogradskog pristaništa. Ne znam zašto smo išli tamo. Posmatrali smo šlepove kako promiču ispod naših nogu, bacali smo pljosnate kamenčiće u Savu, vikala je neka žena na šlepu, Danijela me je držala za ruku, bilo je mračno na pristaništu, sva pristaništa su mračna...

— Prestani da drhtiš — rekla je Danijela.

Šta ima u tome što drhtiš, meni je hladno.

Danijela nije ista u onom lancu sa dva mala gvozdena psa na kraju ili na pristaništu ili zavajena u žuti kožni naslonjač. Ne znam kako to da objasnim. Zeleo bih da je ona to što je u bezvrednim istorijama, priboru za noćke koji sam jednog popodneva držao na danu a onda bez mnogo razmišljanja, bez mnogo razloga, spustio u džep.

Vratilo joj tu istoriju, ne želim ni onaj lanci sa psima.

Ona nije bila u sobi, izvukao sam nekoliko fijkoka iz njenog stola, fijkoke su škripale. Bilo je u fijkokama pisama koje joj je majka pisala iz Apatina, njene gaćice, izgužvana maramica... Tražio sam Danijelino fotografije ali njih nije bilo.

Plašio sam se da će naići Danijelina gazdarica, da će dići galamu što preturam po sobi, što uopšte dolazim. Ovi ljudi, Danijela, oni jedva postoje. Život je jednostavan, nemam vremena za njih, oni su tu sasvim slučajno.

Prevrtao sam Danijelina pisma. U jednoj fijkoci držala je dokumenta. Pazio sam da sve stvari ostavim kao što su bile ranije tako da ne primeti da je neko preturao po fijkokama. Ona nije ništa primetila. Ne znam da li bih joj rekao da sam to ja učinio.

Jednog dana dok sam prevrtao knjige na svojoj polici video sam da mi nedostaje jedan nemački leksikon. Nisam znao nemački i taj leksikon mi nije bio potreban. Učinilo mi se da mi nedostaju i neke fotografije, mali slomljeni nož za hartiju. Pomislio sam, da li ih nije neko uzeo. Kao što sam ja uzeo neke stvari iz Danijelino sobe. Da li ih nije uzeo Danijela? Besmislica. Njoj tako što nikada ne bi palo na pamet. Do vrata ta Danijela. Pitao sam je da li hoće da se uđa za mene i ona je rekla da ne želi da se uđa za mene zato što ne ume da se ponašam. Smejala se glasno, gurala šake pod moja pazuhna, u moje džepove, video sam u dvorištu ženu advokata Petrovića, bio je već mraok, nosila je malu lampu u ruci, krug svetlosti se njihao preko dvorišta.